

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
Φραγκίσκος Παρασύρης- Βουλευτής Ν. Ηρακλείου
ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς τον Υπουργό:

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «ΤΕΕ/ΤΑΚ:Συγκεκριμένες προτάσεις για την Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ».

Ο βουλευτής Ηρακλείου του ΠΑΣΟΚ- Κίνημα αλλαγής κ. Φραγκίσκος Παρασύρης καταθέτει αναφορά στη βουλή επιστολή του ΤΕΕ/ΤΑΚ με θέμα: «Κατάθεση προτάσεων Δ.Ε. ΤΕΕ/ΤΑΚ σχετικά με την Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ).» και αιτείται απαντήσεων.

Βασικά σημεία της παρέμβασης, μεταξύ άλλων, αποτελούν:

- Η Διατήρηση της Κρήτης στον Νησιωτικό Χώρο: Εκφράζεται η έντονη αντίθεση στην αύξηση του ανώτατου ποσοστού κάλυψης για αιολικές εγκαταστάσεις (από 4% σε 5%) λόγω της τεχνητής επανακατηγοριοποίησης της Κρήτης από νησιωτικό σε ηπειρωτικό χώρο. Η ηλεκτρική διασύνδεση με την ηπειρωτική χώρα δεν αναιρεί τη γεωγραφική έκταση, την περιβαλλοντική ευαισθησία και την τουριστική/αγροτική φυσιογνωμία του νησιού.
- Ο Σαφής Ενεργειακός Σχεδιασμός ανά Περιφερειακή Ενότητα: Απαιτείται η πλήρης καταγραφή των υφιστάμενων, αδειοδοτημένων και νέων έργων σε σχέση με τις πραγματικές τοπικές ανάγκες, ώστε να αποσαφηνιστεί εάν ο σχεδιασμός αποσκοπεί στην τοπική ενεργειακή επάρκεια ή αποκλειστικά σε εμπορικές εξαγωγικές επενδύσεις.
- Η Προτεραιότητα στην Αποθήκευση Ενέργειας και τα Μικρά Υδροηλεκτρικά: Η αύξηση παραγωγής ΑΠΕ χωρίς επαρκείς υποδομές αποθήκευσης και μονάδες αντλησιοταμίευσης δημιουργεί σοβαρά προβλήματα διαχείρισης και απορρίψεις πράσινης ενέργειας.
- Η Ενίσχυση της Ενεργειακής Δημοκρατίας & Τοπικών Κοινοτήτων: Πρόταση για διακριτή χωροταξική αντιμετώπιση και εξαίρεση ή ειδικό όριο κάλυψης για έργα αυτοπαραγωγής, Ενεργειακών Κοινοτήτων και έργων ΟΤΑ (έως 1 MW) που καλύπτουν τοπικές καταναλώσεις, με παράλληλες δικλείδες ασφαλείας κατά της κατάτμησης εμπορικών έργων.
- Η Προστασία Παράκτιας Ζώνης και Τοπίου: Αυστηροποίηση των κριτηρίων για τις ελάχιστες αποστάσεις υπεράκτιων αιολικών και πλωτών φωτοβολταϊκών από την ακτογραμμή, με βάση σύγχρονες μελέτες οπτικής επίπτωσης και φέρουσας ικανότητας, και όχι μόνο βάσει τυπικών εξαιρέσεων.
- Η Βιώσιμη Διαχείριση Αγροτικής Γης & Κυκλική Οικονομία: Ευέλικτη και στοχευμένη αντιμετώπιση των μονάδων βιομάζας/βιοαερίου που αξιοποιούν τοπικά υπολείμματα της πρωτογενούς παραγωγής, ενισχύοντας την κυκλική οικονομία χωρίς να υποβαθμίζεται η γεωγραφική γη υψηλής παραγωγικότητας.
- Ο Δεσμευτικός Μηχανισμός Σωρευτικών Επιπτώσεων: Μετάβαση από στατικά αριθμητικά όρια σε δυναμικά εργαλεία πολυκριτηριακής αξιολόγησης και χαρτογράφησης ευαισθησίας (Περιοχές Επιτάχυνσης RED III).

Παρακαλώ αφού λάβετε υπόψη την επιστολή, να μας ενημερώσετε για τις ενέργειες στις οποίες προτίθεστε να προβείτε, στην κατεύθυνση που σας ζητείται από το ΤΕΕ/ΤΑΚ σχετικά με την Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Ο Βουλευτής

Φραγκίσκος Παρασύρης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ**

Πρεβελάκη & Γρεβενών
712 02, Ηράκλειο Κρήτης
Τηλ.: 2810-342.520, 2810-341.455
E-mail: teetak@tee.gr,
ιστοσελίδα: www.teetak.gr

Ηράκλειο, 27/07/2026

Προς:

— Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
κ. Σταύρο Παπασταύρου secmin@ypen.gr

Θέμα: Κατάθεση προτάσεων Δ.Ε. ΤΕΕ/ΤΑΚ σχετικά με την Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ).

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Διοικούσα Επιτροπή του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας Τμήματος Ανατολικής Κρήτης, λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις των Μονίμων Επιτροπών Ενέργειας και Χωροταξικού – Πολεοδομικού Σχεδιασμού & Ανάπτυξης, οι οποίες εξετάστηκαν κατά τη συνεδρίασή στις 2.7.2026, καταθέτει τις ακόλουθες παρατηρήσεις και προτάσεις επί του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ αναγνωρίζει τη σημαντική ανάγκη επικαιροποίησης του υφιστάμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ και τη δημιουργία ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου που θα ανταποκρίνεται στις νέες ενεργειακές, περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές συνθήκες. Η ενεργειακή μετάβαση, η επίτευξη των εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων για τη μείωση των εκπομπών και η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας απαιτούν έναν ολοκληρωμένο και τεκμηριωμένο ενεργειακό σχεδιασμό. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάπτυξη νέων έργων ΑΠΕ θα πρέπει να βασίζεται σε σαφή αποτύπωση των πραγματικών ενεργειακών αναγκών και των στόχων του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), λαμβάνοντας υπόψη τόσο την ήδη εγκατεστημένη όσο και την αδειοδοτημένη ισχύ.

Ωστόσο, η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται αποκλειστικά ως ζήτημα αύξησης της εγκατεστημένης ισχύος ή απλής χωροθέτησης νέων ενεργειακών εγκαταστάσεων. Απαιτείται ολοκληρωμένος ενεργειακός και χωρικός σχεδιασμός, ο οποίος θα συνδέει τις πραγματικές ενεργειακές ανάγκες κάθε περιοχής με τη δυνατότητα υποδοχής έργων, τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, τη διαθεσιμότητα των δικτύων, τις δυνατότητες αποθήκευσης ενέργειας, την κοινωνική αποδοχή και τη διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε τόπου.

Η βασικότερη παρατήρηση του ΤΕΕ/ΤΑΚ αφορά το γεγονός ότι από το προτεινόμενο πλαίσιο δεν προκύπτει με επαρκή σαφήνεια ο συνολικός ενεργειακός σχεδιασμός που αφορά την Κρήτη, αλλά και τις επιμέρους Περιφερειακές Ενότητες. Δεν αποτυπώνονται με σαφήνεια οι πραγματικές υφιστάμενες και μελλοντικές ενεργειακές ανάγκες του νησιού, ούτε τεκμηριώνεται ποιο μέρος αυτών καλύπτεται ήδη από τις λειτουργούσες εγκαταστάσεις ΑΠΕ, ποιο μέρος αναμένεται να καλυφθεί από τα ήδη αδειοδοτημένα ή ώριμα προς υλοποίηση έργα και ποιο είναι το πραγματικό ενεργειακό έλλειμμα που απαιτεί νέα έργα.

Η έλλειψη αυτής της τεκμηρίωσης δημιουργεί εύλογο προβληματισμό ως προς τον τελικό προσανατολισμό του σχεδιασμού. Δεν καθίσταται σαφές εάν ο στόχος είναι πρωτίστως η κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της Κρήτης ή η δημιουργία πρόσθετης παραγωγικής δυναμικότητας με προσανατολισμό την εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας προς το διασυνδεδεμένο σύστημα.

Η ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης με το ηπειρωτικό σύστημα αποτελεί σημαντική ενεργειακή υποδομή, δεν αναιρεί όμως τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της νησιωτικότητας. Η Κρήτη αποτελεί ένα σύνθετο γεωγραφικό, περιβαλλοντικό, πολιτιστικό και αναπτυξιακό σύστημα, με υψηλή οικολογική αξία, έντονη τουριστική δραστηριότητα, ιδιαίτερη μορφολογία και περιορισμένη χωρική διαθεσιμότητα. Για τον λόγο αυτό, η ενεργειακή της ανάπτυξη απαιτεί ειδική προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη όχι μόνο το ενεργειακό δυναμικό αλλά και τη συνολική φέρουσα ικανότητα του χώρου.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΤΕΕ/ΤΑΚ επισημαίνει ότι οι στόχοι του νέου Χωροταξικού Πλαισίου πρέπει να αποσαφηνιστούν. Θα πρέπει να καθίσταται σαφές εάν το πλαίσιο αποσκοπεί στην ενεργειακή επάρκεια των επιμέρους περιοχών ή στη δημιουργία μεγάλων παραγωγικών μονάδων ανεξάρτητα από τις τοπικές ανάγκες. Η διάκριση αυτή είναι κρίσιμη, καθώς διαφορετικά χαρακτηριστικά και διαφορετική χωρική αντιμετώπιση απαιτούν τα έργα που εξυπηρετούν πραγματικές τοπικές ανάγκες από τα έργα που λειτουργούν αποκλειστικά ως εμπορικές επενδύσεις παραγωγής ενέργειας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ενσωμάτωση κριτηρίων ενεργειακής αποδοτικότητας, μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος, περιβαλλοντικής προστασίας, σκοπιμότητας, ενίσχυσης των τοπικών κοινωνιών και επίτευξης των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Η χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ δεν πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στη διαθεσιμότητα χώρου ή στο θεωρητικό ενεργειακό δυναμικό, αλλά να συνεκτιμά το κοινωνικό και αναπτυξιακό όφελος που δημιουργείται.

Ιδιαίτερα για την Περιφέρεια Κρήτης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές ανάγκες κάθε Περιφερειακής Ενότητας, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Η εφαρμογή οριζόντιων ποσοτικών περιορισμών χωρίς διαφοροποίηση ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες κάθε περιοχής μπορεί να οδηγήσει σε μη αποδοτικές ή ακόμη και αντιπαραγωγικές επιλογές.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ θεωρεί απαραίτητο η έννοια της φέρουσας ικανότητας να επανεξεταστεί με βάση σύγχρονες επιστημονικές προσεγγίσεις. Η θέσπιση ενός στατικού ποσοστού μέγιστης εδαφικής κάλυψης ανά διοικητική ενότητα δεν επαρκεί από μόνη της για την αποτύπωση της πραγματικής δυνατότητας μιας περιοχής να υποδεχθεί νέα έργα ΑΠΕ.

Η φέρουσα ικανότητα θα πρέπει να συνδέεται με παραμέτρους όπως η δυναμικότητα του ηλεκτρικού δικτύου, η σωρευτική επιβάρυνση από υφιστάμενα και νέα έργα, η ευαισθησία των οικοσυστημάτων, η αξία του τοπίου, η χρήση γης και η πραγματική ενεργειακή εξυπηρέτηση της περιοχής.

Η διεθνής πρακτική στη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ κινείται πλέον προς εργασία χαρτογράφησης καταλληλότητας και ευαισθησίας πολλαπλών κριτηρίων, όπου η δυνατότητα ανάπτυξης προκύπτει από συνδυαστική αξιολόγηση και όχι από έναν ενιαίο αριθμητικό περιορισμό.

Με βάση τα παραπάνω, το ΤΕΕ/ΤΑΚ θεωρεί ότι η στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση και το τελικό Χωροταξικό Πλαίσιο θα πρέπει να ενσωματώνουν δεσμευτικούς μηχανισμούς αξιολόγησης σωρευτικών επιπτώσεων και όχι μόνο γενικές κατευθύνσεις παρακολούθησης.

Η έννοια των Περιοχών Επιτάχυνσης, όπως εισάγεται μέσω της ευρωπαϊκής Οδηγίας RED III, αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ, υπό την προϋπόθεση όμως ότι εφαρμόζεται με σαφή επιστημονική μεθοδολογία και συγκεκριμένα χωρικά κριτήρια.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ επισημαίνει ότι στο προτεινόμενο πλαίσιο η έννοια των Περιοχών Επιτάχυνσης φαίνεται να εισάγεται περισσότερο ως γενική αναφορά παρά ως ολοκληρωμένο επιχειρησιακό εργαλείο. Δεν αποτυπώνεται με σαφήνεια η μεθοδολογία χαρτογράφησης, τα κριτήρια επιλογής, η αξιολόγηση ευαισθησίας των περιοχών, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση σε επίπεδο πλαισίου θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς την περιβαλλοντική αξιολόγηση σε επίπεδο έργου. Η ουσιαστική εφαρμογή των Περιοχών Επιτάχυνσης προϋποθέτει την προηγούμενη ολοκλήρωση χαρτογράφησης ευαισθησίας, τον αποκλεισμό περιοχών υψηλής περιβαλλοντικής, πολιτιστικής ή κοινωνικής αξίας και τη δημιουργία ενός σαφούς συστήματος που θα παρέχει ασφάλεια δικαίου τόσο στις τοπικές κοινωνίες όσο και στους επενδυτές.

Η καθυστέρηση στον προσδιορισμό των περιοχών αυτών δημιουργεί κίνδυνο μεταφοράς του πλέον κρίσιμου στοιχείου του σχεδιασμού σε μεταγενέστερο στάδιο, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητα του ίδιου του Χωροταξικού Πλαισίου.

Ειδικές παρατηρήσεις για την Περιφέρεια Κρήτης.

Για την Περιφέρεια Κρήτης, το ΤΕΕ/ΤΑΚ θεωρεί ότι απαιτείται ειδική αντιμετώπιση, λαμβάνοντας υπόψη τον νησιωτικό χαρακτήρα της περιοχής, ο οποίος δεν παύει να υφίσταται λόγω της ηλεκτρικής διασύνδεσης με το ηπειρωτικό σύστημα.

Στο προτεινόμενο πλαίσιο παρατηρείται αύξηση του ποσοστού κάλυψης για εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας στην Περιφέρεια Κρήτης από 4% σε 5%, λόγω της μεταβολής της κατηγορίας της από νησιωτικό σε ηπειρωτικό χώρο. Η προσέγγιση αυτή δημιουργεί σοβαρό προβληματισμό, καθώς η ηλεκτρική διασύνδεση δεν μεταβάλλει τα χωρικά, περιβαλλοντικά, πολιτιστικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά ενός νησιού.

Η Κρήτη εξακολουθεί να διαθέτει περιορισμένη γεωγραφική έκταση, ιδιαίτερα ευαίσθητα οικοσυστήματα, σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα και υψηλή εξάρτηση από δραστηριότητες όπως ο τουρισμός και η πρωτογενής παραγωγή. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η διατήρηση της ένταξής της στον νησιωτικό χώρο και η επαναφορά του αντίστοιχου ανώτατου ποσοστού κάλυψης.

Παράλληλα, διαπιστώνεται ότι το προτεινόμενο πλαίσιο δεν δίνει επαρκή προτεραιότητα στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας, οι οποίες αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τη λειτουργία ενός συστήματος με υψηλή διείσδυση ΑΠΕ. Η αύξηση της παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές χωρίς αντίστοιχη ανάπτυξη υποδομών αποθήκευσης δημιουργεί περιορισμούς στην αξιοποίηση της παραγόμενης ενέργειας και αυξάνει τις ανάγκες διαχείρισης του συστήματος.

Ιδιαίτερα για την Κρήτη, η αποθήκευση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ορθολογική ενεργειακή αξιοποίηση των ΑΠΕ και θα πρέπει να ενισχυθεί μέσω ειδικών προβλέψεων και κινήτρων.

Αντίστοιχα, θα πρέπει να εξεταστεί η ενίσχυση μικρών υδροηλεκτρικών έργων, όπου αυτά είναι περιβαλλοντικά συμβατά, καθώς μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά προς τις υπόλοιπες μορφές ΑΠΕ και να συμβάλουν στη σταθερότητα του ενεργειακού συστήματος. Τα έργα αυτά μπορούν να λειτουργήσουν ως φυσικές μορφές αποθήκευσης, αξιοποιώντας την περίσσεια ηλεκτρικής ενέργειας για την πλήρωση ταμιευτήρων και αποδίδοντας ενέργεια όταν απαιτείται από το σύστημα.

Χωροθέτηση θαλάσσιων ενεργειακών εγκαταστάσεων.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ θεωρεί ότι απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στη χωροθέτηση υπεράκτιων αιολικών πάρκων και πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στον θαλάσσιο χώρο της Κρήτης.

Οι αποστάσεις από την ακτογραμμή αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τη διατήρηση της ποιότητας του τοπίου, την προστασία της τουριστικής δραστηριότητας, την κοινωνική αποδοχή των έργων και τη διατήρηση των χαρακτηριστικών των παράκτιων περιοχών.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η χωροθέτηση μεγάλων υπεράκτιων εγκαταστάσεων συχνά πραγματοποιείται σε σημαντικές αποστάσεις από τις ακτές, ώστε να περιορίζονται οι οπτικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Το προτεινόμενο πλαίσιο θα πρέπει να επανεξετάσει τις ελάχιστες αποστάσεις από τις ακτές και να μην περιορίζεται σε τυπικές εξαιρέσεις, όπως η αναφορά αποκλειστικά σε ακτές κολύμβησης. Η προστασία θα πρέπει να βασίζεται σε σύγχρονα επιστημονικά κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη το σύνολο της παράκτιας ζώνης, τη μορφολογία του τοπίου, τις χρήσεις γης, την τουριστική ανάπτυξη και τη συνολική φέρουσα ικανότητα κάθε περιοχής.

Ένταξη των έργων ΑΠΕ στο τοπίο.

Η προστασία του τοπίου αποτελεί βασική παράμετρο για την αποδοχή των έργων ΑΠΕ. Το ΤΕΕ/ΤΑΚ αναγνωρίζει την ανάγκη ύπαρξης σαφών κανόνων για την προστασία περιοχών ιδιαίτερης αισθητικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής αξίας.

Ωστόσο, η αξιολόγηση της οπτικής επίπτωσης δεν θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά σε σταθερά αριθμητικά όρια ή στην απλή θεωρητική ορατότητα ενός έργου.

Ειδικά για εγκαταστάσεις χαμηλού ύψους, όπως τα φωτοβολταϊκά, απαιτείται αξιολόγηση που θα λαμβάνει υπόψη τη μορφολογία του εδάφους, την κλίμακα του έργου, τα μέτρα οπτικής ένταξης και τα πραγματικά σημεία θέασης.

Προτείνεται η μετάβαση από μια στατική προσέγγιση σε μια προσέγγιση τεκμηριωμένης αξιολόγησης ουσιαστικών οπτικών επιπτώσεων, σύμφωνα με σύγχρονες μεθοδολογίες εκτίμησης τοπίου.

Ιδιαίτερα για την Κρήτη, όπου το τοπίο αποτελεί σημαντικό στοιχείο της πολιτιστικής ταυτότητας αλλά και της οικονομικής δραστηριότητας, η αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων πρέπει να αποτελεί βασικό κριτήριο.

Αυτοπαραγωγή, ενεργειακές κοινότητες και τοπική ενεργειακή ανάπτυξη.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό το νέο Χωροταξικό Πλαίσιο να διαφοροποιεί ουσιαστικά τα έργα ΑΠΕ που έχουν χαρακτήρα τοπικής ενεργειακής υποδομής από τα μεγάλης κλίμακας εμπορικά έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ενεργειακή μετάβαση δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στην ανάπτυξη μεγάλων μονάδων παραγωγής, αλλά οφείλει να ενισχύει παράλληλα την ενεργειακή δημοκρατία, την ενεργειακή αυτονομία των τοπικών κοινωνιών και τη μείωση του ενεργειακού κόστους για πολίτες, επιχειρήσεις και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται ειδική πρόβλεψη για έργα αυτοπαραγωγής, ενεργειακών κοινοτήτων, κοινοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας και έργων που υλοποιούνται από ΟΤΑ για την κάλυψη τοπικών αναγκών.

Ένα μικρό φωτοβολταϊκό έργο αυτοπαραγωγής, το οποίο εξυπηρετεί πραγματικές ανάγκες κατοίκων μιας περιοχής ή δημοτικών υποδομών μέσω μηχανισμών ενεργειακού συμψηφισμού, δεν έχει τον ίδιο χωρικό, κοινωνικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα με ένα εμπορικό φωτοβολταϊκό πάρκο που αποσκοπεί αποκλειστικά στην πώληση ηλεκτρικής ενέργειας.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται η δημιουργία διακριτής κατηγορίας τοπικών έργων αυτοπαραγωγής, με αναλογική χωροταξική αντιμετώπιση και ειδική μεταχείριση ως προς τα ανώτατα ποσοστά εδαφικής κάλυψης.

Ειδικότερα, φωτοβολταϊκοί σταθμοί ισχύος έως 1 MW, οι οποίοι υλοποιούνται από ΟΤΑ Α' ή Β' βαθμού, ενεργειακές κοινότητες, κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας ή ενεργειακές κοινότητες πολιτών και αποδεδειγμένα καλύπτουν ανάγκες κατοίκων της ίδιας περιοχής ή καταναλώσεις τοπικών φορέων, θα πρέπει είτε να εξαιρούνται από τον υπολογισμό των ορίων κάλυψης είτε να αντιμετωπίζονται με ειδικό διακριτό όριο.

Η ειδική αυτή αντιμετώπιση θα πρέπει να εφαρμόζεται με ασφαλιστικές δικλείδες, ώστε να αποτρέπεται η τεχνητή κατάτμηση έργων που στην πραγματικότητα αποτελούν ενιαίες εμπορικές εγκαταστάσεις.

Η διαφοροποίηση αυτή δεν αποτελεί εξαίρεση από την περιβαλλοντική προστασία. Αντίθετα, αποτελεί εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας και αναγνωρίζει ότι έργα τα οποία δημιουργούν άμεσο κοινωνικό όφελος, μειώνουν το ενεργειακό κόστος και ενισχύουν την τοπική οικονομία έχουν διαφορετικό χαρακτήρα από έργα καθαρά εμπορικής αξιοποίησης γης.

Εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας.

Η αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την επιτυχία της ενεργειακής μετάβασης και θα πρέπει να αποκτήσει κεντρική θέση στο νέο Χωροταξικό Πλαίσιο.

Η μεγάλη αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ χωρίς παράλληλη ανάπτυξη υποδομών αποθήκευσης μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμούς παραγωγής, προβλήματα ευστάθειας του συστήματος και αδυναμία αξιοποίησης του διαθέσιμου ανανεώσιμου δυναμικού.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ προτείνει να δοθεί σαφής προτεραιότητα στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης, ιδίως σε περιοχές όπως η Κρήτη, όπου η υψηλή διείδυση ΑΠΕ απαιτεί καλύτερη διαχείριση της παραγωγής.

Παράλληλα, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας που εντάσσονται σε κτίρια ή αφορούν εγκαταστάσεις αυτοκατανάλωσης δεν εμπίπτουν στις ίδιες χωροταξικές απαιτήσεις με τις μεγάλες ανεξάρτητες εγκαταστάσεις αποθήκευσης.

Βιομάζα, βιοαέριο και αγροτική παραγωγή.

Το TEE/TAK θεωρεί ότι απαιτείται περισσότερο ισορροπημένη προσέγγιση στη χωροθέτηση εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο και βιορρευστά σε περιοχές γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

Η προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας αποτελεί βασική αρχή χωρικού σχεδιασμού. Ωστόσο, δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο εγκαταστάσεις που λειτουργούν ανταγωνιστικά προς την αγροτική παραγωγή και εγκαταστάσεις που αποτελούν οργανικό τμήμα της αγροτικής οικονομίας και συμβάλλουν στη διαχείριση υπολειμματικών ροών.

Μονάδες βιομάζας ή βιοαερίου που αξιοποιούν υπολείμματα αγροτικών, κτηνοτροφικών, δασικών ή αγροδιατροφικών δραστηριοτήτων της ίδιας περιοχής μπορούν να αποτελέσουν σημαντικές υποδομές κυκλικής οικονομίας, μειώνοντας περιβαλλοντικές πιέσεις, περιορίζοντας ανεξέλεγκτες πρακτικές διάθεσης υπολειμμάτων και δημιουργώντας πρόσθετη αξία για την τοπική παραγωγή.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται να προβλεφθεί ότι η χωροθέτηση τέτοιων εγκαταστάσεων σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας μπορεί να επιτρέπεται όταν τεκμηριώνεται ότι:

- η πρώτη ύλη προέρχεται κατά κύριο λόγο από την τοπική αγροτική, κτηνοτροφική ή δασική δραστηριότητα,
- η εγκατάσταση λειτουργεί συμπληρωματικά προς την αγροτική παραγωγή,
- δεν προκαλεί υποβάθμιση του παραγωγικού χαρακτήρα της γης,
- τηρούνται οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας. Η πλήρης και οριζόντια απαγόρευση δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται χωρίς αξιολόγηση της πραγματικής λειτουργίας της εγκατάστασης.

Εφόσον τεκμηριώνεται ότι μια μονάδα συμβάλλει στην ασφαλή διαχείριση υπολειμματικής βιομάζας της ίδιας περιοχής και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα αντιπλημμυρικής προστασίας, θα πρέπει να εξετάζεται η δυνατότητα εγκατάστασης με ειδικούς όρους.

Η προσέγγιση αυτή είναι συμβατή με τη λογική της κυκλικής οικονομίας και της συνύπαρξης αγροτικής και ενεργειακής δραστηριότητας.

Παρατηρήσεις επί μεταβατικών διατάξεων και ζητημάτων εφαρμογής.

Το TEE/TAK θεωρεί απαραίτητη τη σαφή και ασφαλή διατύπωση των μεταβατικών διατάξεων, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα ερμηνείας και ανασφάλεια δικαίου.

Ειδικότερα, για τις νομίμως λειτουργούσες εγκαταστάσεις ΑΠΕ θα πρέπει να διευκρινιστεί ρητά ότι η ανανέωση άδειας λειτουργίας δεν αποτελεί νέα χωροθέτηση και δεν ενεργοποιεί εκ νέου έλεγχο χωροταξικής συμβατότητας, εφόσον δεν μεταβάλλονται η θέση, το γήπεδο εγκατάστασης, η ισχύς ή τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου.

Η προστασία των υφιστάμενων νόμιμων εγκαταστάσεων πρέπει να παραμένει σαφής σε όλα τα στάδια λειτουργίας τους, διαφορετικά δημιουργούνται αδικαιολόγητες αβεβαιότητες για επενδύσεις που έχουν ήδη ολοκληρώσει τις απαιτούμενες διαδικασίες αδειοδότησης.

Αντίστοιχα, η μεταβατική διάταξη για φακέλους περιβαλλοντικής αδειοδότησης θα πρέπει να επανεξεταστεί ως προς το χρονικό σημείο αναφοράς της, ώστε να συνδέεται με την έναρξη ισχύος του νέου πλαισίου και όχι με ημερομηνίες που προηγούνται αυτής.

Νομοτεχνικές παρατηρήσεις και ανάγκη βελτιώσεων του προτεινόμενου πλαισίου.

Πέραν των ανωτέρω γενικών παρατηρήσεων, το TEE/TAK θεωρεί ότι απαιτούνται συγκεκριμένες νομοτεχνικές βελτιώσεις σε επιμέρους διατάξεις του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου και της συνοδευτικής Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Η σαφήνεια των διατάξεων αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή του πλαισίου, τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και την αποφυγή διαφορετικών ερμηνειών κατά τα στάδια αδειοδότησης και ελέγχου.

Ειδικότερα:

1. Αποσαφήνιση στόχων και κριτηρίων αξιολόγησης.

Σε αρκετά σημεία του προτεινόμενου πλαισίου δεν προκύπτει με επαρκή σαφήνεια η τεκμηρίωση των επιλεγμένων κριτηρίων και ο λόγος θέσπισής τους.

Πρέπει να εισαχθούν περιορισμοί, ποσοτικά όρια και ζώνες αποκλεισμού με τη συνοδεία σαφούς επιστημονικής αξιολόγησης, ώστε να είναι κατανοητή η σχέση μεταξύ του μέτρου που επιβάλλεται και της πραγματικής περιβαλλοντικής ή χωρικής επίπτωσης που επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί.

2. Κριτήρια αποστάσεων και προστασία τοπίου.

Το TEE/TAK αναγνωρίζει την ανάγκη θέσπισης αποστάσεων ασφαλείας από οικισμούς, μνημεία, περιοχές προστασίας και άλλες ευαίσθητες χρήσεις.

Ωστόσο, η διεθνής τάση στη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ μετακινείται σταδιακά από απόλυτα σταθερές αποστάσεις προς κριτήρια επίδοσης, τα οποία βασίζονται σε πραγματικές μετρήσιμες επιπτώσεις, όπως ο θόρυβος, η σκίαση, η οπτική επίπτωση και η ευαισθησία του τοπίου.

Το προτεινόμενο πλαίσιο θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα μεγαλύτερης ευελιξίας, με βάση τεκμηριωμένες μελέτες επιπτώσεων, ιδίως για μικρής κλίμακας έργα ή έργα που εντάσσονται αρμονικά στο τοπίο.

3. Περιοχές υψηλού υψομέτρου και αιολικά έργα.

Το TEE/TAK θεωρεί ότι κάθε περιορισμός ή απαγόρευση εγκατάστασης αιολικών έργων σε περιοχές μεγάλου υψομέτρου θα πρέπει να τεκμηριώνεται επιστημονικά. Το υψόμετρο, ως μεμονωμένο κριτήριο, δεν αρκεί για να χαρακτηρίσει μία περιοχή ως κατάλληλη ή ακατάλληλη. Είναι αναγκαίο να συνεκτιμώνται το αιολικό δυναμικό, η ενεργειακή απόδοση, η προσβασιμότητα, τα απαιτούμενα συνοδά έργα, η οικολογική ευαισθησία και οι πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

4. Χάρτες καταλληλότητας και αιολικό δυναμικό.

Η αξιολόγηση της αιολικής καταλληλότητας δεν θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά σε υφιστάμενους χάρτες χωρίς συνεχή επικαιροποίηση και χωρίς επαρκή τεκμηρίωση των δεδομένων πεδίου.

Προτείνεται να προβλεφθεί διαδικασία περιοδικής επικαιροποίησης των δεδομένων με βάση πιστοποιημένες ανεμολογικές μετρήσεις και σύγχρονες επιστημονικές μεθόδους.

Παρατηρήσεις επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Το TEE/TAK θεωρεί ότι η ΣΜΠΕ αποτελεί κρίσιμο εργαλείο τεκμηρίωσης του Χωροταξικού Πλαισίου και θα πρέπει να ενισχυθεί ως προς ορισμένα σημεία.

Ειδικότερα, απαιτείται:

- σαφέστερη παρουσίαση και αξιολόγηση πραγματικά διαφορετικών εναλλακτικών σεναρίων,

- πληρέστερη αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων από τη συγκέντρωση έργων ΑΠΕ σε συγκεκριμένες περιοχές,
- καθορισμός συγκεκριμένων δεικτών παρακολούθησης με μετρήσιμους στόχους και όρια ενεργοποίησης διορθωτικών μέτρων.

Η παρακολούθηση της εφαρμογής του Χωροταξικού δεν μπορεί να περιορίζεται σε γενικές κατευθύνσεις. Απαιτείται ένα σαφές σύστημα παρακολούθησης με ποσοτικοποιημένους δείκτες που θα επιτρέπουν την έγκαιρη διαπίστωση υπέρβασης περιβαλλοντικών ή χωρικών ορίων.

Ειδικές επισημάνσεις για την Περιφέρεια Κρήτης.

Σε σχέση με την Περιφέρεια Κρήτης, το ΤΕΕ/TAK θεωρεί απαραίτητο να επανεξεταστούν συνολικά τα ακόλουθα ζητήματα:

- η διατήρηση του χαρακτηρισμού της Κρήτης ως νησιωτικού χώρου,
- η ανάγκη σύνδεσης της χωροθέτησης νέων έργων με τις πραγματικές τοπικές ενεργειακές ανάγκες,
- η ενίσχυση της αποθήκευσης ενέργειας,
- η προτεραιοποίηση έργων που αυξάνουν την ενεργειακή αυτονομία των τοπικών κοινωνιών,
- η προσεκτική χωροθέτηση υπεράκτιων ενεργειακών εγκαταστάσεων,
- η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου.

Επιπλέον, το ΤΕΕ/TAK θεωρεί ότι θα πρέπει να εξεταστεί εκ νέου το καθεστώς αδειοδοτημένων έργων τα οποία βασίστηκαν σε διαφορετικές προϋποθέσεις, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου η αρχική αδειοδότηση συνδέθηκε με ειδικούς όρους για τη χρηματοδότηση ή την κατασκευή ενεργειακών διασυνδέσεων.

Η μεταβολή των πραγματικών δεδομένων και η δημόσια συμμετοχή στη χρηματοδότηση κρίσιμων ενεργειακών υποδομών καθιστούν αναγκαία την επανεξέταση της σκοπιμότητας και της συμβατότητας ορισμένων έργων με τα νέα δεδομένα.

Συμπέρασμα – Προτάσεις ΤΕΕ/TAK.

Το ΤΕΕ/Τμήμα Ανατολικής Κρήτης υποστηρίζει ότι η ανάγκη επιτάχυνσης της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και η μετάβαση σε ένα σύγχρονο ενεργειακό μοντέλο χαμηλών εκπομπών άνθρακα. πρέπει να πραγματοποιηθεί με όρους ισορροπίας, επιστημονικής τεκμηρίωσης και χωρικής δικαιοσύνης.

Το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ θα πρέπει να αποτελέσει όχι μόνο εργαλείο αδειοδότησης νέων εγκαταστάσεων, αλλά εργαλείο ολοκληρωμένου ενεργειακού και χωρικού σχεδιασμού.

Για τον λόγο αυτό, το ΤΕΕ/TAK προτείνει:

1. Την ολοκλήρωση και ενσωμάτωση σαφούς ενεργειακού σχεδιασμού ανά Περιφέρεια και Περιφερειακή Ενότητα, με αποτύπωση αναγκών, δυνατοτήτων δικτύου και πραγματικού ενεργειακού ελλείμματος.
2. Τη διατήρηση της Κρήτης στον νησιωτικό χώρο και την επανεξέταση των ποσοτικών ορίων χωρικής κάλυψης.
3. Την ενίσχυση της αποθήκευσης ενέργειας και των συμπληρωματικών μορφών ΑΠΕ.
4. Την εφαρμογή ειδικής και αναλογικής χωροταξικής αντιμετώπισης για έργα αυτοπαραγωγής, ενεργειακών κοινοτήτων και έργων τοπικού κοινωνικού οφέλους.

5. Την επανεξέταση των κριτηρίων φέρουσας ικανότητας με βάση σύγχρονες μεθόδους πολυκριτηριακής αξιολόγησης.
6. Την ενσωμάτωση δεσμευτικού μηχανισμού αξιολόγησης σωρευτικών επιπτώσεων.
7. Τη διόρθωση και αποσαφήνιση των επιμέρους διατάξεων της ΚΥΑ και της ΣΜΠΕ σύμφωνα με τις τεχνικές παρατηρήσεις που έχουν διατυπωθεί.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ παραμένει στη διάθεση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την περαιτέρω τεχνική υποστήριξη και τον διάλογο που απαιτείται, με στόχο ένα Χωροταξικό Πλαίσιο ΑΠΕ που θα εξασφαλίζει την ενεργειακή μετάβαση, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον, το τοπίο, την κοινωνική συνοχή και τη βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Για τη ΔΕ του ΤΕΕ/ΤΑΚ

Η Πρόεδρος

Μαρία Γ. Λυδάκη
Πολιτικός Μηχανικός

Κοινοποίηση:

- Βουλευτές Ανατολικής Κρήτης
- Δημάρχους Ανατολικής Κρήτης
- Περιφερειάρχη Κρήτης κ. Σταύρο Αρναουτάκη arnaoutakis@crete.gov.gr
- Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης κ. Μαρία Κοζυράκη
- Πρόεδρο ΠΕΔ Κρήτης κ. Γιώργο Μαρινάκη marinakis@rethymno.gr
- Πρόεδρο ΤΕΕ κ. Γιώργο Στασινό
- Περιφερειακά Τμήματα ΤΕΕ
- Μέλη ΤΕΕ/ΤΑΚ
- ΜΜΕ

Εσωτερική διανομή:

- Διοικούσα Επιτροπή ΤΕΕ/ΤΑΚ
- Προεδρείο «Α» ΤΕΕ/ΤΑΚ
- Πρόεδρο Πειθαρχικού Συμβουλίου
- Νομαρχιακή Επιτροπή Λασιθίου ΤΕΕ/ΤΑΚ
- Κλαδικοί Σύλλογοι των Μηχανικών Ανατ. Κρήτης
- Εκλεγμένοι στη Κεντρική Αντιπροσωπεία μέλη ΤΕΕ/ΤΑΚ
- Γραφείο Προϊσταμένης
- Γραφείο Μηχανικών
- Χρονολογικό αρχείο
- Φάκελος Δ.Ε.
- Ιστοσελίδα ΤΕΕ/ΤΑΚ